

2/2021 **Nytt**

S. 3

**Visit Pargas
fick ny visualitet**

S. 4-5

**Wattkast egen
blomveteran**

S. 6-7

**En rörelseform
för alla**

Nytt

2/2021

Kontaktuppgifter

Vill du informera genom Nytt?
Ring kontaktpersonen i ditt område!

Pargas

Arja Töyrylä Tfn. 040 488 6026

Nagu

Viveca Smeds-Aalto Tfn. 040 488 6022

Korpo

Tarja Sirkkiä Tfn. 040 488 6020

Houtskär

Petra Öhman Tfn. 040 488 6021

Iniö

Åsa Knuts Tfn. 044 066 7835

E-postadress:

fornamn.efternamn@pargas.fi

Mer information ges av

Kommunikationschef Anne-Maarit Itänen
Tfn. 044 358 5706

Utgivningstidtabell 2021

Nytt 3	utkommer 10.6	deadline 3.6 kl. 16
Nytt 4	utkommer 9.9	deadline 2.9 kl. 16
Nytt 5	utkommer 28.10	deadline 21.10 kl. 16

Nytt

Nytt är Pargas stads informationstidning till stadens invånare. Tidningen ges ut fem gånger i året och delas ut med Pargas Kungörelser.

Ansvarig utgivare: Anne-Maarit Itänen,
Pargas stad

Produktion: Å Communications

Tryck: Salon Lehtitehdas, upplaga 9 516

På pärmen: Rimma Joenperä

Foto: Jenni Laaksonen

Bild: Jenni Virta

Pargas stads resultat 2020 positivt – trots coronaåret

Pargas stads bokslut 2020 visar ett positivt resultat om 1,1 miljoner euro. Det positiva resultatet beror i stor utsträckning på ökade statsandelar som är kopplade till coronaepidemin. Coronaepidemin har haft stor inverkan på såväl stadens verksamhet som på stadens ekonomi under stora delar av år 2020.

Statsandelarna för staden uppgick till hela 35,2 miljoner euro. Det budgeterade beloppet för året var 30,6 miljoner euro. Under 2020 erhöll staden ca 4,6 miljoner euro i extra statsandelar i form av riktade stödpaket från regeringen. Utgående i från de skatteprognoser som gjordes före coronaepidemin förväntades staden erhålla ca 70,8 miljoner euro i skatteintäkter under året. Det förverkligade beloppet blev 68,7 miljoner euro, vilket är 2,1 miljoner euro lägre än den ursprungliga budgeten.

Stadens trängda ekonomi har man varit väl medveten om i flera år, varpå inbesparingsåtgärder har varit aktuella under hela 2020. Coronaepidemin ledde till både ökade kostnader och minskade verksamhetsinkomster för staden inom flera verksamhetsområden. Stadens direkta tilläggskostnader i verksamheten p.g.a. epidemin uppgick till 1,2 miljoner euro. Testningskostnader och skyddsutrustning i och med coronan ökade kostnaderna inom social- och hälsovårdstjänsterna och verksamhetsinkomsterna uppnådde inte den budgeterade nivån inom hälso- och tandvår-

den p.g.a. minskade klientavgifter. Inom bildningsnämnden har man haft lägre kostnader för skolmåltider och skolskjutsar under året eftersom distansundervisning har genomförts. På grund av undantagsförhållandena som rådde våren 2020 deltog ett färre antal barn i småbarnspedagogikens verksamhet, vilket resulterade i inkomstbortfall för staden.

Stadens totala externa verksamhetsinkomster uppgick 2020 till 16,8 miljoner euro (123 000 euro mindre än jämfört med 2019) och de totala verksamhetskostnaderna blev 113,9 miljoner euro (1,5 miljoner mera än jämfört år 2019). Av de totala verksamhetskostnaderna utgjorde 51 miljoner personalutgifter och stadens externa köptjänster uppgick även till samma belopp, d.v.s. 51 miljoner euro.

De förverkligade nettoinvesteringarna för året uppgick till 3,9 miljoner euro och staden kunde avkorta sina lån med ca 2,1 miljoner euro. Länestocken per invånare var 2 839 euro vid slutet av året.

Petra Palmroos
Ekonomichef

Bild: Jenni Virta
Text: Veronica Aspelin

Visit Pargas nya logo har fått sin form från skärgårdsstadens karta och sina färger från miljön runtomkring oss.

Turisterna välkomnas med ny visualitet

Den 9 april 2021 lanserade stadens turismenhet varumärket Visit Pargas nya logo och grafiska profil inför lokala branschaktörer, samarbetspartners och pressen. Den nya visualiteten går hand i hand med Pargas stads turismstrategi 2021–2025, som bl.a. tar fasta på åretruntturism till skärgårdsstadens samtliga kommundelar.

I samband med att Pargas stad utarbetade sin nuvarande strategi år 2018 konstaterades behovet av större satsningar på ortens turism. Stadens turismenhet fick i uppdrag att kartlägga olika tillvägagångssätt för att få flera att välja skärgårdsstaden som utflyktsdestination.

– Vår tidigare turismstrategi hade kommit till år 2006 så det var hög tid att revidera innehållet. I fjol utarbetade vi nya mål och tillvägagångssätt för att uppnå dem. Turismstrategin 2021–2025 utformades i nära samarbete med ett trettiotal lokala företagare, turismaktörer och samarbetspartners, berättar Pargas turismchef **Niina Aitamurto**.

Hela Pargas åretrunt

För att locka flera till skärgårdsstaden förnyades bl.a. varumärket Visit Pargas visualitet, i form av en stark, igenkännbar logo. I logon syns ortens geografiska form med de fem huvudöarna och en sjätte punkt för ytterskärgården. Färgvärlden återspeglar sig i miljön, där mörkblått står för havet, ljusblått för himmelen, rött för rödmylla, orange för skärgårdshösten, turkost för renlav och gult för solen.

– Logons delar påminner också om stenar – ett annat återkommande element i miljön. Vi har kalkgruvan i centrum, klippor, skär och steni-

ga stränder. Vi hoppas att logon ska väcka glädjefyllda minnen hos den som har besökt Pargas, säger Aitamurto.

Logon och de grafiska elementen förverkligades efter upphandling av kommunikationsbyrån Å Communications, i nära dialog med stadens turismteam.

– Andra konkreta åtgärder vi har gjort är att ta i bruk Facebook- och Instagram-konton för Visit Pargas. Via dem sprider vi skärgårdsinspiration men också information om ortens tjänster, s.s. boende, matupplevelser och underhållning, berättar Aitamurto.

Internationell genomslagskraft

Med den nya strategin som vägvisare och en ny, stark visuell identitet, ser Aitamurto god potential för en gynnsam turism framöver. Sommaren 2020 besökte rekordmånga Åbo-

lands skärgård och den inhemska turismen lär blomstra också i år.

– Pargas har så mycket att erbjuda de flesta målgrupper och dessutom åretrunt. Här finns det urbana och industrihistoriska Malmen, skärgården med sina livskraftiga byar, engagerade, välkomnande företagare och ortsbor och både bekvämligheter och vildmarksliv, menar Aitamurto.

På sikt drömmer turismteamet om att Pargas ska slå igenom som världens främsta skärgårdsdestination. Pargas ska vara välkänt bland alla skärgårdsdyrkare och betraktas som en åretruntdestination.

Följ Visit Pargas!

Instagram: @visitpargas
Facebook: Visit Parainen – Visit Pargas

Skärgårdens ringväg firar 25 år!

I 25 års tid har Skärgårdens ringväg upplevts av hundratusentals personer och dess popularitet har stadigt vuxit sedan starten år 1996. I år firas jubileet bl.a. genom att rutten förser med en ny, uppfräschad logo.

– Efter 25 aktiva år förtjänade Skärgårdens ringväg ett visuellt ansikts-

lyft. Den nya logon har en modernare färgvärld som dessutom går fint ihop med Visit Pargas nya visualitet, säger Pargas turismchef Niina Aitamurto.

Jubileumsåret uppmärksammas också med konkreta förbättringar på själva rutten. De ansvariga kom-

munerna och framförallt NTM-centralen i Egentliga Finland har adderat bättre skyltning, flera servicestationer och ny asfalt på delar av ringvägen.

– Missa inte den här rutten, oavsett om du

Saariston Rengastie
Skärgårdens Ringväg
1996–2021

är Pargasbo, sommargäst eller besöker orten tillfälligt. Ringvägen erbjuder en unik möjlighet att resa genom skärgården, till stor del gratis och även med kollektivtrafik, hälsar Aitamurto.

Företagare

Bilder: Erik Saanila
Text: Veronica Aspelin

Wattkast egen blomveteran

I Holméns Trädgård tränger sommarblommor, kryddörter och grönsaksplanter fram ur jorden. För Monika Holmén inleds härmed den trettioförsta säsongen som trädgårdsföretagare, men odlat har hon gjort sedan barnsben.

Monika Holmén växte upp på Wattkast i Korpo under en tid då varken någon bro eller färja fanns till. Ortsborna rodde eller körde själva över för att uträtta ärenden, gå i skolan eller arbeta.

– Mina föräldrar var trädgårdsmästare och hade också mjölkkor fram till slutet av 1970-talet. Vi levde delvis självförsörjande och sålde även produkterna åt andra. Tomatodling var familjens specialitet men här fanns också andra grönsaker och blommor. Mina föräldrar drev dessutom en liten plantskola på Wattkast, berättar Holmén.

Idag bor Holmén själv bredvid barn- och ungdomshemmet och odlar sommarblommor i de växthus föräldrarna en gång byggde. I växthusen odlas också planter av bl.a. purjo, tomat, gurka, jättelök och kryddörter.

– Jag kan varmt rekommendera var

och en att själv prova odla någonting. Har du utrymme för grönsaker i trädgården är de både lättskötta och goda, medan t.ex. kryddörter passar bra på balkongen. Med coronan kom också den positiva trenden att odla mera själv, konstaterar Holmén.

Generationsskifte

Holmén har deltagit i skötseln av odlingar och rabatter sedan barnsben, och sina kunskaper i trädgårdsodling fick hon av föräldrarna. Till utbildningen är hon statsvetare och bibliotekarie.

– Jag jobbade länge på biblioteket i Korpo, vid sidan om högsäsongen på gården, berättar Holmén.

Idag är trädgården Holméns huvudsyssla och till verksamheten bidrar också hennes man och hennes två vuxna döttrar. Förutom sådd, plantering och försäljning kräver odling-

Gröna fingrar sitter i generna! Monika Holmén ärvde sina kunskaper i trädgårdsodling av föräldrarna och idag hjälper också hennes två vuxna döttrar till på gården.

Nu i maj möts Holméns kunder av en betydligt mera färgsprakande blomprakt än på bilderna som togs i början av april.

arna bevattning och annat dagligt underhåll.

– Varje säsong odlar jag någon nyhet men håller också kundernas mångåriga favoriter kvar i sortimentet. Pelargonian har hängt med länge och hör fortfarande till de mest sålda produkterna, konstaterar Holmén.

Intensiv säsong

Från tidig vår till högsommar är det fullt sjå i Holméns växthus. De första fröna sås i början av mars medan färdiga småplantor läggs i jorden i slutet av månaden.

– Trots att vi odlar i växthus påverkas vi av temperaturförhållandena. Kylan är den största boven, men också stark sol och svår torka kräver underhåll, först av oss och senare hemma hos kunden, konstaterar Holmén.

I maj säljs de första blommorna medan säsongen ofta är över redan i juli.

Holméns Trädgård värnar om sina produkters kvalitet och sköter därför all försäljning själva. Sommarblommorna ska vara av första klass, vilket endast garanteras om de själva står för hela produktionskedjan. Holméns plantor finns att köpa i trädgården på Wattrast samt på torgen i Korpo och Houtskär.

– Vi betjänar våra kunder från morgon till kväll och erbjuder förutom

försäljning också tips på vilka blommor och kryddörter som lämpar sig bäst för olika förhållanden. Du som kund är också välkommen att själv botanisera bland växthusen och ta en titt på trädgården. Här finns utrymme för coronasäker betjäning, hälsar Holmén.

Kundfavorit

Under Monika Holméns dryga trettio år som företagare har Holméns Trädgård etablerat en trogen kundkrets av ortsbör, sommargäster och förbipasserande turister. Varje sommar hittar också nya kunder till gården, till Holméns stora glädje.

– Med hjälp av annonser i lokaltidningarna men framförallt ett gott rykte hittar kunderna hit. Det här gynnar inte bara oss utan hela orten, då blomkunderna ofta också handlar annat i Korpo. Förra sommaren var upp till en tredjedel av kunderna nya, menar Holmén.

I mer än trettio år har Monika Holmén slagit upp dörrarna till sin trädgård och så länge det känns givande fortsätter hon med det.

– Jag har svårt att föreställa mig ett liv där våren inte innebär sådd och plantering. Det kan kräva några år av avvänjning innan jag helt lägger lapp på luckan, skojar Holmén.

Mer om Holméns Trädgård
Facebook: Holméns Trädgård

People of Pargas

En rörelseform för alla

I Nagu fann Rimma Joenperä både kärleken och sitt nuvarande yrke som yogainstruktör och känslözonterapeut. I sommar erbjuds dagliga strandpass och avkopplande yogahelger hos skärgårdens egen yogastudio, Yoga Archipelago.

Rimma Joenperäs första möte med yogan inträffade under uppväxten i Åbo, där hon aktivt sysslade med tävlingsdans. Yogarörelser införlivades i träningen och gjorde dansarna avslappnade och viga.

– På den tiden upplevde jag yogan som tråkig och det var inte förrän jag blev gravid år 2013 som jag verkligen föll för rörelseformen. Under min mammaledighet utbildade jag mig till yogainstruktör för att slippa vara beroende av andras yogaklasser, berättar Joenperä.

Året innan sin första graviditet lämnade Joenperä också Åbo för Nagu. Det var kärleken som förde henne till skärgården och här har hon trivts

sedan dag ett.

– Jag kände mig genast välkomnad av orsborna men det var i samband med att jag började dra yoga- och zumbalektioner på Kyrkbacken som jag hittade min plats. Fram till år 2018 kombinerade jag motionsklasserna med mitt jobb som rehabiliteringsinstruktör på Tyks i Åbo. Sedan fyra år driver jag min egen studio Yoga Archipelago på heltid, förklarar Joenperä.

Låg tröskel att delta

Graviditeten blev Joenperäs inkörspport till yogan men idag ser hon många flera anledningar till att satsa på avslappning och rörelse. Yoganger

ett välkommet avbrott från vardagen och en sällsynt möjlighet till att landa i sig själv och nuet. Joenperä förespråkar en liberal yogafilosofi där rörelseformen är just det du gör den till: träning, avslappning eller en hel livsstil.

– Också under mina yogaklasser anpassar jag innehållet för varje individ. Ingen är för otränad eller stel för att syssla med yoga. Vissa klasser fokuserar på avslappning och lugn medan andra har högre intensitet. Låter det jag säger för flummigt är det bara att stänga av och lyssna inåt istället, säger Joenperä.

Joenperäs avslappnade inställning till yogafilosofin syns också i lek- tionsutbudet och kundkretsen. Under höst, vinter och vår erbjuds en handfull veckotimmar bestående av bl.a. morgonyoga, yin- och flowpass, s.k. gubbyoga och en separat klass för damer. Periodvis har Yoga Archipelago haft timmar för eftis- barn och skolklasser, gravida och

småbarnsföräldrar i sällskap av sina barn. Som sagt, yogan är till för alla.

En yogasommar

För den inbitna yogin eller den som vill lära sig mer erbjuder Yoga Archipelago också regelbundna kurser, privatlektioner och veckoslutsevenemang. Joenperä är förutom utbildad yogainstruktör och fysioterapeut även legitimerad känslözonterapeut.

– Känslözonterapin riktar sig till personer med olika slags fysiska och psykiska åkommor. Det kan handla om kronisk migrän, sömnsvårigheter eller matsmältningsproblem. Först samtalar vi om utmaningen och därefter följer den fysiska behandlingen. Många orsbor och som- margäster har hittat terapiformen och fått stor hjälp, säger Joenperä.

Framförallt sommartid fylls Yoga Archipelagos händelsekalender av flertalet veckoslutsevenemang. Så länge coronasituationen tillåter

Bilder: Jenni Laaksonen
Text: Veronica Aspelin

“Sommartid ordnar vi strandyoga alla dagar. Ortsbor, sommargäster och turister har möjlighet att droppa in och här finns det gott om säkerhetsavstånd.

erbjuds det yoga och segling i juli och augusti, SUP-yoga hela sommaren och yoga och paddling till hösten.

– Sommartid ordnar vi dessutom strandyoga alla dagar. Ortsbor, sommargäster och turister har möjlighet att droppa in och här finns det gott om säkerhetsavstånd. Testa också ayurvedic yogamassage hos oss i sommar, hälsar Joenperä.

Livet i Nagu idealt

Efter nio år i Nagu är Joenperä övertygad om att livet här slår vardagen på de flesta andra orter. Hon stortrivs med livet på Kyrkbacken med sin man och 7-åring, och till sommaren väntar familjen ytterligare tillökning. För Yoga Archipelagos del innebär det att fyra andra kunniga instruktörer drar sommarens pass.

– Jag förknippar Nagulivsstilen med lösningsorientering och handlingskraft. Det har jag fått anamma under coronatiden med online-pass och

anpassade lektioner. Många företagare behöver också hitta sätt för att utöka kundunderlaget bortom ortsborna. För mig har det t.ex. handlat om yogahelger och kurser som lockar folk också längre ifrån, säger Joenperä.

I Nagu hittade Joenperä förutom kärleken och sin yrkesbana som yogaföretagare också det svenska språket. Innan flytten till skärgården hade hon aldrig behövt använda svenskan – nu är det ett av hennes främsta arbetsspråk.

– Jag har fått så mycket genom flytten hit och är glad över att själv kunna bidra till det här fantastiska samhället i form av avkopplande yogastunder för var och en, avslutar Joenperä.

Yoga med Yoga Archipelago
yogaarchipelago.com
Facebook: Yoga Archipelago

För Rimma Joenperä har yogan många ansikten. Du kan anamma den som en komplett livsstil, utöva den som träning eller använda den som en avkopplande paus från livet runtomkring.

I sommar erbjuder Yoga Archipelago daglig strandyoga, veckoslutskurser i yoga och segling, SUP-yoga och ayurvedic yogamassage.

Gruppdeltagarna får verktyg för egenvård för att

- styra sin hälsa och sitt välbefinnande
- hålla sig aktiva i vardagen
- leva ett fullt liv trots utmaningarna

Mer information (på finska): arkeenvoimaa.fi
Anmälan till gruppen som startar på hösten:
pia.hotanen@pargas.fi, 044 358 5985

Kraft i vardagen

En målsättning med utvecklingen av social- och hälsovårdstjänsterna är flera satsningar på hälsa och välbefinnande, så att behovet av s.k. korrigerande arbete minskar. Gruppmodellen Kraft i vardagen är ett exempel på en sådan satsning. Genom modellen hoppas man förbättra gruppdeltagarnas välbefinnande, göra det lättare för dem att klara sig i vardagen och därmed även att minska antalet klientbesök på vårdenheter.

Kraft i vardagen är en evidensbase-rad egenvårdsmodell för grupper. Modellen är avsedd för personer med sådana utmaningar i livet som inverkar på deras förmåga att klara sig i vardagen som till exempel utmattning, ensamhet, arbetslöshet, nedstämdhet eller egen eller en anhörigs sjukdom.

I gruppen övar sig deltagarna på att använda verktyg för egenvård som kan bidra till att åstadkomma positiva förändringar i livet. Med hjälp av dessa verktyg är det också lättare att bemöta utmaningar i framtiden. Till gruppen inbjuds deltagare av olika bakgrund med någon utmaning i vardagen. I gruppen sporrar deltagarna varandra och delar med sig av sina idéer.

I gruppen lär deltagarna sig att planera sina egna handlingar och att

göra mindre justeringar i livet för att göra vardagen smidigare. Deltagarna gör upp handlingsplaner, uppövar sin problemlösnings- och beslutsfattningsförmåga, ökar på sin vardagsmotion, lär sig att äta hälsofrämjande och utvecklar sina sociala färdigheter. Allt detta sker i gruppen med hjälp av exempel och övningar.

– Grupperna tar upp alldeles grundläggande frågor. De vanligaste besluten som deltagarna i en grupp fattar gäller kost och motion. Orsaken till att Kraft i vardagen har varit en så framgångsrik modell är att alla deltagare själva sätter upp sina mål efter egna resurser, de får stöd av de andra i gruppen och praktiska verktyg av handledaren som är utbildad i modellen, berättar projektchef **Riikka Korhonen**.

Digitalt stöd på Skärgårdens Kombi

Cecilia Hindersson är rektor för det tvåspråkiga medborgarinstitutet Skärgårdens Kombi i Pargas. Skärgårdens Kombi ordnar traditionella it-kurser där innehållet varierar utifrån kundernas behov. Många är intresserade av kurser i användning av olika apparater, s.s. smarttelefoner.

– Våra webbkurser har varit omtyckta bland personer i olika åldrar. Flera har tyckt om att kunna delta på distans. Vi har ordnat t.ex. språk-, motions- och matlagningskurser digitalt. Vi har fått önskemål om att fortsätta hålla kurser på distans också till hösten. Vid behov får kursdeltagarna hjälp av vår digimedhjälpare, berättar Cecilia.

Skärgårdens Kombi ger gratis rådgivning i digitala frågor på distans,

fredagar kl. 10-13 på numret 040 184 3916. Stöd ges därtill per e-post eller genom videotjänsten Zoom. Stöd i digitala frågor ges i samarbete med Åbo svenska arbetarinstitut. Frågorna kan bl.a. gälla användningen av Kombis webbsidor, s.s. lösenord och inloggning, eller olika appar på telefonen.

– Det är viktigt att var och en har tillgång till stöd med låg tröskel och vi har fått fin respons för den digitala hjälp vi erbjuder. Vår digimedhjälpare löser inte bara utmaningar i stunden utan försöker också hjälpa användarna att klara sig mera självständigt på sikt, säger Cecilia.

Fråga om hjälp, det lönar sig!

Allt om bygglov

Behovet av tillstånd regleras i olika paragrafer i markanvändnings- och bygglagen. Den gällande planen ska alltid iakttas vid alla åtgärder. Planen kompletteras av bygganvisningarna och byggnadsordningen. Det kan finnas olika föreskrifter för byggande i områden med detaljplan eller stranddetaljplan jämfört med områden som saknar plan eller där byggandet styrs av en generalplan.

Var ansöker jag om lov?

I Pargas används webbtjänsten www.lupapiste.fi för ansökan om lov och tillstånd. Kartor som behövs för ansökan om lov kan beställas på adressen kartor@pargas.fi. Därtill behövs planer för den tillänkta åtgärden och grannarnas höranden.

Ifall tillstånd behövs måste projekteraren uppfylla vissa behörighetsvillkor. Om endast anmälan krävs räcker det med sakkunnighet och ifyllda dokument.

Be om hjälp

Byggnadstillsynens kundtjänst och inspektörer ger råd i byggärenden. Kontakta kundtjänsten må-to kl. 9-15 och fre kl. 9-14, på numret 040 488 6080 eller per e-post, byggnadstillsyn@pargas.fi. Ta gärna reda på fastighetsbeteckningen innan du tar kontakt.

Mera information:

pargas.fi/sv/byggnadstillsynen
pargas.fi/sv/byggande

Vilka byggprojekt kräver tillstånd och när klarar du dig utan? Här listar vi några exempel!

Följande konstruktioner kräver inget tillstånd:

- Lekstuga med en yta under 7 m².
- Skjul med en yta under 7 m² (1/byggplats).
- Brygga eller vågbrytare om längden är under 15 m eller ytan under 30 m².
- Växthus eller pergola med en yta under 15 m².
- Permanent pool med en yta under 15 m².
- Staket under 1,20 m från marken eller terrass under 0,5 m från marken.
- Avfallstak i ett hushåll med en familj, under 7 m².
- Fasadåtgärd under 1 m² (t.ex. utomhusdelen till en luftvärmepump).
- Renovering av fasaden till samma utseende som den hade i den senaste ritningen.
- För reparation av en enskild vattenskada som skett inom ett begränsat område krävs inget tillstånd, men om vattenskan omfattar flera konstruktioner eller rum krävs tillstånd.

Följande konstruktioner kräver tillstånd:

- Bastu oberoende av ytan eller grunden. Du behöver alltid tillstånd för byggande av ett våtutrymme inne i ett hus.
- Det behövs ett tillstånd för alla byggnader och konstruktioner för människor och djur, oberoende av om det gäller en färdig container eller en byggnad som uppförs på plats. Alla byggnader på över 7 m² räknas till våningsytan på byggplatsen.
- Om det finns en permanent eldstad i byggnaden eller konstruktionen, behövs ett tillstånd eller en anmälan (en anmälan för en badtunna och ett tillstånd för ett grilltak eller grillkåta med en permanent eldstad).
- Det behövs i regel alltid ett tillstånd för inglasning eller utbyggnad av en terrass om fallhöjden är över 0,5 m och åtgärden har en inverkan på husets fasad.
- Det behövs ett tillstånd för reklam som ska vara på plats över en längre tid och dess yta är över 1 m².
- Det behövs alltid ett bygglov för reparations- och åndringsarbeten om ändringen kan ha en inverkan på användarnas säkerhet och hälsa.

Bättre social- och hälsovårdstjänster i Egentliga Finland

I Egentliga Finland samarbetar sammanlagt 27 kommuner, Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt, kompetenscentret inom det sociala området Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, högskolorna i regionen och en del organisationer för att utveckla social- och hälsovårdstjänsterna i landskapet.

De största enskilda helheterna inom utvecklingen av social- och hälsovårdstjänsterna är strukturreformprojektet och programmet Framtidens social- och hälsocentral som båda finansieras av staten. I projekten utvecklas integreringen av social- och hälsovårdstjänsterna i regionen och kommunerna erbjuds verksamhetsmodeller som hjälper till att producera tjänster av allt högre kvalitet. Dessutom pågår flera andra utvecklingsprojekt inom ramen för social- och hälsovårdsreformen i regionen.

Avsikten är att få till stånd ett tätare samarbete mellan primärvården, socialväsendet och den specialiserade sjukvården. Målet är att säkerställa att invånarna får högklassiga tjänster som fungerar på lika villkor. Samtidigt tas hänsyn till klient- och kostnadseffekterna.

– Kommunerna och samkommunerna i Egentliga Finland har en lång historia av att gemensamt utveckla sina social- och hälsovårdstjänster och de har utvecklat tjänsternas innehåll oberoende av de nationella

modellerna för reformering av social- och hälsovården, berättar förändringsdirektör **Antti Parpo** vid Åbo stad.

Under pågående regeringsperiod har utvecklingen av social- och hälsovårdstjänsterna i Egentliga Finland byggts på frivilliga förberedelser där fokus har lagts på att utveckla tjänsternas innehåll.

– Kommunerna har kommit överens om samarbete i planen för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster.

På detta sätt har man velat säkerställa att det under alla omständigheter finns en kontinuitet i utvecklingen av tjänsterna, säger Parpo.

Också samarbetet med andra aktörer inom den offentliga, privata och tredje sektorn beaktas i utvecklingsarbetet.

För närmare information om utvecklingen av social- och hälsovårdstjänsterna: vssotehankkeet.fi/sv.

Digitala tjänster är ett av föremålen som ska utvecklas inom social- och hälsovården.

Låt oss leka!

10

Kulturbranschen har varit mer eller mindre nedstängd i ett drygt år nu och jag har läst tiotals välformulerade artiklar, inlägg och kolumner om kulturens betydelse för samhället. Syftet med artiklarna har varit att uppmärksamma beslutsfattare om den pågående krisen inom kulturfältet och en önskan om att bli behandlade jämlikt med andra branscher.

Den här krisen har fått mig att reflektera kring kulturarbetets ställning i vårt land och min egen syn på mitt arbete. Då kommentarsfälten fylls med uppmaningar om att såna som jag borde ”skaffa ett riktigt jobb”, får det mig att vilja förklara hur riktigt och viktigt mitt jobb är, men samtidigt blir jag osäker på om trolsen har rätt – kanske det här jobbet inte är ett riktigt jobb?

Jag jobbar som skådespelare och om jag är helt ärlig så tvivlar jag ibland på att mitt jobb är ett riktigt jobb. Trots att jag har gått en femårig universitetsutbildning i teaterkonst och för närvarande är fastanställd som skådespelare på en teater. Trots det, är jag inte övertygad om att det är ett riktigt jobb.

Mitt jobb går nämligen ut på att leka. Jag leker på blodigt allvar, helt utan hämningar, med samma iver och inlevelse som jag gjorde som barn. Min arbetsbild går inte alls ihop med den bild av arbete som jag har blivit uppvuxen med. Jag har lärt mig att jobb och lek är var-

andras motpoler. Lek är något man gör på rasterna i skolan eller på sin fritid (och då kan man kalla det hobby). Men om man arbetar – då skall man inte leka.

Den här synen, som jag tror att är djupt rotad i vårt samhälle, ger kulturbranschen en märklig särställning. Vi uppskattas och beundras för vår lekfullhet och talang, men som arbetskraft har vi ingen vidare trovärdighet.

Den här pandemin har drabbat oss alla och under årets lopp har vi fått omvärdera vad som är viktigt i livet. Nu när vi förhoppningsvis går mot ljusare tider hoppas jag att det finns mod och vilja att väcka kulturfältet till liv igen. Jag är övertygad om att vi efter denna pärs behöver nåt annat att tänka på. Därför är det viktigt ge oss kulturarbetare goda förutsättningar för att leka. För när vi leker skapas teaterföreställningar, underhållningsprogram, fotbollsmatcher, konserter och konstutställningar – upplevelser som alla behöver för att orka med sina riktiga jobb.

Samuel Karlsson

Skådespelare på Åbo Svenska Teater och aktuell som regissör och manusförfattare för Teaterboulages sommartheater Roger & Julia med premiär 1.7 på Hembygds-museibacken i Pargas.

Kommunalvalet 2021

Lagen om senareläggning av kommunalvalet 2021 (256/2021) trädde i kraft 29.3.2021. Kommunalvalet förrättas **söndagen 13.6.2021**. Förhandsröstning i hemlandet pågår **26.5–8.6.2021** och utomlands 2–5.6.2021. Mandattiden för de fullmäktige som väljs i valet börjar 1.8.2021.

På valdagen får en väljare rösta enbart på det ställe som fastställts som hens vallokal. Röstningsstället anges på meddelandekortet som skickats till

alla röstberättigade. På meddelandekortet finns också anvisningar om säker röstning under coronapandemin.

Under förhandsröstningsperioden får alla röstberättigade rösta på vilket som helst av de allmänna förhandsröstningsställena i Finland eller utomlands.

Valnämnden och valförrättarna som sköter röstningen följer instruktioner från justitieministeriet och THL för ett så säkert val som möjligt.

Observera att röstningsställena på valdagen är nya i Pargas, Nagu och Korpo röstningsområden!

Röstningsställen på valdagen 13.6.2021 i Pargas stad, kl. 9-20:

Pargas röstningsområde:	Pargas Idrotts- och ungdomsgård PIUG
Nagu kommunområde:	Kommunalstugan
Korpo kommunområde:	Kommunalgården
Houtskärs kommunområde:	Vesterlid
Iniö kommunområde:	Snäckan

Allmänna förhandsröstningsställen i Pargas stad:
Pargas stadshus, Kommunalstugan i Nagu, Stabshuset, Gluggen i Korpo, Houtskärs områdeskontor och Snäckan i Iniö. Dessutom kan du rösta på Ljungheda i Houtskär 27.5 och i Norrkata skola 3.6.2021. Ambulerande röstningsställen är m/s Nordep 26.5, m/s Kokkomaa 27.5, m/s Cheri 28.5 och m/s Baldur 2.6.2021. Öppethållningstiderna finns på meddelandekortet som skickas till väljarna och i skild annonsering.

Hemmaröstning:
En person vars rörelse- och funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte kan ta sig till ett röstnings- eller förhandsröstningsställe kan rösta hemma. Även personer som är satta i karantän av smittskyddsläkare får rösta hemma. Hemmaröstning ska anmälas till centralvalnämnden skriftligt (Centralvalnämnden i Pargas stad, Strandvägen 28, 21600 Pargas) eller per telefon, 040 488 6021, **senast tisdagen den 1 juni 2021 före kl. 16**. Blanketter finns på nätet, i infopunkten i stadshuset och på områdeskontoren.

Öppethållningstiderna finns på meddelandekortet som skickas till väljarna och i skild annonsering.

Mera information:
vaalit.fi
pargas.fi
Centralvalnämndens sekreterare
Petra Öhman, petra.ohman@pargas.fi, 040 488 6021

Aktuellt

Delta i Kulturparlamentet

I september 2021 ordnas den sjunde upplagan av kulturfestivalen Kulturparlamentet. Evenemanget förverkligas i form av en pop up-festival bestående av flera mindre programpunkter och tillställningar. Projektet koordineras av Pargas stads kulturenhet, men i satsningen deltar också ett flertal aktörer från kulturbranschen. Målgruppen är bred: vi vill nå ut till allt från barn och unga till vuxna och seniorer.

Festivalens syfte är att lyfta fram kulturen och konstens betydelsefulla roll i samhället och samhällsdebatten. Festivalen handlar om att mötas, uppleva, se, lyssna och delta. I år ligger betoningen på deltagande: det är de medverkande invånarna och kulturaktörerna som gör festivalen!

Kulturparlamentet efterlyser nu flera samarbetspartners och mera program. Välkommen att delta i arrangemangen som privatperson, i grupp, via din förening eller organisation! Även i finansieringen betonas deltagandet då det finns en mindre summa pengar reserverad för ändamålet, som delas upp genom s.k. deltagande budgetering. De medverkande aktörerna bestämmer tillsammans hur pengarna används i förverkligandet av olika idéer under festivalen.

Nästa planeringsmöte hålls 18.5 kl. 17:30 via Microsoft Teams. En intresseanmälan förbinder dig inte till att medverka i projektet.

Läs mer:
pargas.fi/sv/v21

Anmäl intresse:
Koordinator Lisa Taulio
lisa.taulio@pargas.fi
045 2358 249

Snart lanseras Kulturellen

Pargas stad utvecklar som bäst en ny plattform för digitala kultur- och fritidstjänster – Kulturellen! Kulturellen kommer att fungera som en sorts digitalt kulturhus där vem som helst kan gå in och ta del av utbudet, riktat till både äldre och yngre kommuninvånare.

På sidan hittar du bl.a. fotosamlingar med historiska eller dagsaktuella teman och förhandsinspelade eller live-streamade videor och föreställningar. Kulturellen består också av aktivitetstips, information om ortens naturstigar, motionsvideor, trädgårdsbilder, frågesporter, podcasts m.m.

Enligt planerna ska den nya plattformen för digitala kultur- och fritidstjänster lanseras under försommaren 2021. Kulturellen hittas då på stadens webbplats www.pargas.fi, under sektionen för Kultur och fritid.

Handbok för evenemangsarrangörer

Nu sammanställer Pargas kulturenhet en arrangörshandbok som ska vara till hjälp för alla ordsbor som ordnar evenemang och tillställningar. I handboken hittar du snart lättillgänglig, konkret information kring bl.a. upplägg, tidsplanering, finansiering och tillstånd. I dokumentet ingår också exempel och tips på sådant som kan vara bra att fundera på under processen från idé till planering och slutligen förverkligande av evenemanget. Utnyttja även våra färdiga mallar för bl.a. budget och olika checklistor.

Handboken tar fortfarande form men hittas i sin helhet på Pargas stads webbsidor senare under våren. Läs informationen online eller ladda ner dokumentet i PDF-format. Saknar du någonting i handboken? Ta gärna kontakt så reder vi ut frågan och fyller på dokumentet med den nya informationen. Observera också att innehållet i handboken huvudsakligen gäller normalförhållanden. Se stadens webbplats för aktuella direktiv om offentliga tillställningar och allmänna sammankomster under t.ex. coronaepidemin.

Läs mer:
pargas.fi/anvisningar-for-evenemangsarrangorer

Ansök om tillgång till stadens terapibassäng

Kommunens terapibassäng i Folkhälsanhuset hyrs endast ut till privata företag och föreningar. Bassängen hyrs på timbasis och i första hand för längre perioder istället för enstaka evenemang. Verksamheten ska alltid fylla en förebyggande och hälsofrämjande funktion och drivas av en särskilt utsedd ledare. För utnyttjande av bassängen debiterar social- och hälsovårdsavdelningen användarna en timhyra, som för tillfället är 50 €/h.

Terapibassängen är 6 x 12 meter och dess djup varierar mellan 1,2 – 1,5 meter. Vattentemperaturen hålls kring 30 grader. Bassängen är konstruerad så att vattennivån kan sänkas till 0,50-0,80 meter. Detta möjliggör bassängens utnyttjande för t.ex. simundervisning riktad till småbarn. I bassängen ryms upp till 19 personer.

Den som är intresserad av att hyra bassängen under perioden 23.8.2021–29.5.2022 ska fylla i och posta en ansökningsblankett **senast den 23.5.2021**. Blanketten finns på kommunens hemsida (Social- och hälsovårdstjänster -> Hälsovårdstjänster -> Mottagningar -> Terapibassängen).

Postadress:
Pargas hälsostation/fysioterapi, Sari Talvenheimo
Vapparvägen 15, 21600 Pargas

Du kan också skicka in ansökningsblanketten per e-post:
terapibassangen@pargas.fi

För tilläggsuppgifter kontakta bassängkoordinator Sari Talvenheimo: 040 488 5658, terapibassangen@pargas.fi

Allmän info

Hälsostationer

Pargas hälsocentral
Vapparvägen 15 A
21600 Pargas

Tidsbokning: **02 454 5222**
(vardagar kl. 9–13)

Jour, krissituationer (mån–fre kl. 8–16):
02 454 5220

Allmänt nödnummer, ambulans: 112

E-tjänster: www.pargas.fi/sv/etjanster

Telefonnummer –och tider:
www.pargas.fi/sv/telefonnum-mer-och-tider

Tandvårdscentralen
Kommunalhemsvägen 12 C
21600 Pargas

Tidsbeställning (mån–fre kl. 8–11.30):
02 454 5300

Hälsostationerna i Nagu, Korpo & Houtskär:
Jour, krissituationer
(mån–fre kl. 8–16): 02 454 5220

Tidsbokning, rådgivning
(mån–fre kl. 9–13): 02 454 5222

Iniö hälsostation:
0400 117 121

Bibliotek

Obs! Tidningsläsesalen i Pargas är stängd och meröppna funktionen är inte heller i bruk p.g.a. coronarestriktioner.

Pargas bibliotek
Strandvägen 28
Tfn. 044 354 5284
Öppet: Mån–tors kl. 10–19,
fre kl. 10–16, lör kl. 10–14

Nagu bibliotek
Sportgränd 1
Tfn. 040 488 5792
Öppet: Mån kl. 10–15, tis kl. 14–19,
ons kl. 10–15, fre kl. 10–15

Korpo bibliotek
Verkanvägen 1
Tfn. 040 488 5793
Öppet: Med personal mån kl. 10–15,
tis kl. 13–19, tors–fre kl. 10–15.

Houtskär bibliotek
Näsbyvägen 214
Tfn. 040 488 5794
Öppet: Med personal mån kl. 14–19,
ons–tors kl. 10–15

Iniö bibliotek
Degernäs 24
Tfn. 040 488 5795
Öppet: Med personal tors kl. 9–12

Kundtjänst & rådgivning

Stadshusets Servicepunkt är öppen mån–ons kl. 9–16, tors kl. 9–17 och fre kl. 9–15. Områdeskontoren är öppna enligt överenskommelse, tid kan bokas per telefon eller e-post.

Du kan kontakta alla servicerådgivarna per telefon, e-post och via chatttjänsten på stadens webbplats.

Servicepunkten, stadshuset
Tfn. 040 488 6026
arja.toyryla@pargas.fi

Nagu områdeskontor
Tfn. 040 488 6022
viveca.smeds-aalto@pargas.fi

Korpo områdeskontor
Tfn. 040 488 6020
tarja.sirkia@pargas.fi

Houtskärs områdeskontor
Tfn. 040 488 6021
petra.ohman@pargas.fi

Iniö områdeskontor
Tfn. 044 066 7835
asa.knuts@pargas.fi

Byggnadstillsyn
Kundservice 040 488 6080
(mån–fre kl. 9–15)

Seniorpunkten

Strandvägen 30, Pargas
Tfn. 040 488 5692

Seniorpunktens öppethållningstider i sommar (7.6–15.8):
mån kl. 10–15
ti kl. 10–12
ons kl. 10–15
to kl. 10–12
fre kl. 10–12

Svarar på frågor som berör service inom äldreomsorg, samt hemvård och matservice för alla åldrar.

Telefonrådgivning för äldre inom Egentliga Finland
Tfn. 02 262 6174
(på svenska må–fre kl. 9–12)

Servicehandledare Medris Jurs
Tfn. 040 488 5692

Minneskoordinator Emma Soveri
Tfn. 050 569 1814

Sjuksköterska Jessica Engström
Tfn. 050 577 3905 (mån–ons kl. 9–15)

Hemsjukvården
Tfn. 040 488 5566
(må–fre kl. 11–12)

Frågesport

Hittar du svar på följande fem frågor bland tidningens artiklar? Prova först utan att lunta!

1. Vilka sex färger hittar du i Visit Pargas nya logo?
2. Hur många år fyller Skärgårdens ringväg 2021?
3. Var erbjuder Yoga Archipelago dagliga yogalektioner i sommar?
4. Vilken blomma är en återkommande kundfavorit i Holméns Trädgård?
5. Vad heter årets sommarteater av Teaterboulage?

Svar: 1. Mörkblå, ljusblå, röd, orange, turkos & gul, 2. 25, 3. På stranden i Nagu, 4. Pelargon, 5. Roger & Julia.